

Klimatkontrakt 2030

Mellan Skellefteå kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2024

Innehåll

1. Klimatkontrakt 2030	3
2. Syftet med Klimatkontrakt 2030	3
3. Parter	4
4. Gemensamt åtagande	5
4.1 Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	5
4.3 Lärande och innovation - att göra, dela och skala	5
5. Kommunens åtaganden	6
5.1 Klimatmål 2030	6
5.2 Klimatfärdplan 2030	11
5.3 Klimatinvesteringsplan 2030	14
6. Myndigheternas gemensamma åtaganden	15
6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning	15
6.2 Samordnande insatser kring finansiering	16
6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	16
7. Viable Cities åtaganden	16
7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030	16
7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning	17
7.3 Innovation, implementering och skalning	17
7.4 Samordnad finansiering	18
7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer	18
Klimatkontrakt 2030	19
Bilaga 1 - Länkar till dokument	20
Bilaga 2 - Omställningskartan	21

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för både nuvarande och framtida generationer. För att möta denna utmaning krävs att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska bibehålla eller öka livskvaliteten för invånarna, samtidigt som de når noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att uppfylla missionen behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen

Arbetet med missionen är i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också är en utgångspunkt för många svenska städernas klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan betraktas som en genomförandeplan för Parisavtalets åtaganden om klimatomställning. Missionen ligger även i linje med de svenska miljömålen och det klimatpolitiska ramverket med inga nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045, samt EU:s målsättning om klimatneutralitet till 2050.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan städer och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär en högre ambition för hållbar stadsutveckling. Denna

ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens resurser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhälle och medborgare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Skellefteå kommun
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities¹.

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

4. Gemensamt åtagande

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap från signatärerna för att arbeta i riktning mot missionen om klimatneutrala och hållbara städer. Detta inkluderar att utforska nya sätt att styra och leda i samverkan med aktörer i alla delar av och på alla nivåer i samhället.

Arbetet med att utforska, utveckla och implementera nya sätt att arbeta med omställningen sker inom tre övergripande utvecklingsprocesser.

4.1 Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet.

En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas.

För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4.3 Lärande och innovation – att göra, dela och skala

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla uppföljning, utvärdering och analys på lokal och nationell nivå i samarbete med europeiska och internationella initiativ för klimatneutrala och hållbara städer.

Processen syftar också till att stärka städernas roll som innovationsnav för omställningen. I detta ingår insatser för att stärka implementering, delning och skalning av lösningar, eftersom innovationer bara är framgångsrika när de tas i bruk och får genomslag i praktiken. Alla signerande aktörer åtar sig att bidra och samskapa på mötesplatser och inom initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno.

5. Kommunens åtaganden

Skellefteå kommun väljer att ingå i partnerskapet kring Klimatneutrala städer 2030 därför att missionen sammanfaller väl med den egna visionen om "en hållbar plats för en bättre vardag" där hållbar utveckling och livskvalitet är ledord. Framför allt för att Skellefteå är övertygande om att omställningen bidrar till ökad konkurrenskraft, förbättrad livskvalitet och nya innovationer.

Omställningen bidrar till ökad konkurrenskraft för Skellefteås näringsliv och främjar ekonomisk tillväxt genom att skapa gröna jobb och attrahera investeringar i hållbara teknologier och infrastrukturer.

Klimatneutrala åtgärder förväntas också bidra till förbättrad livskvalitet genom renare luft, minskat buller, fler gröna områden och bättre folkhälsa. Skellefteå vill skapa en hälsosam och trivsamt miljö för sina invånare, där hållbara livsstilar uppmuntras och möjliggörs.

Genom att engagera sig i Klimatneutrala städer 2030 kan Skellefteå vara en aktör inom innovation och teknikutveckling. Deltagandet innebär tillgång till nätverk och samarbeten med andra städer, forskningsinstitut och företag, vilket kan leda till nya lösningar för hållbar utveckling. Genom att delta i Klimatneutrala städer 2030 kan Skellefteå aktivt bidra till att bekämpa klimatförändringarna på nationell och global nivå. Skellefteå vill vara föregångare.

5.1 Klimatmål 2030

Skellefteås miljö- och klimatmål är, på övergripande nivå, tre och fokuserar på naturen, klimatet och människan. Målen utgår från Skellefteås övergripande vision "En hållbar plats för en bättre vardag".

Figur 1. Skellefteås miljö- och klimatmål fokuserar på naturen, klimatet och människan.

Målen innebär att:

- Bedömningar om biologisk mångfald integreras i kommunkoncernens processer och att verksamheter arbetar för att uppnå en nettopositiv (NoNetLoss NNL) inverkan på biologisk mångfald inom ramen för sin verksamhet.
- Skellefteå har tillräckliga arealer av naturtyper och livsmiljöer med rätt skötsel för att bevara de arter som finns i kommunen och ge förutsättningar för att utveckla ekosystemtjänster.
- Invånare och besökares hälsa och välbefinnande ska främjas genom att planering, förvaltning och byggande sker resurseffektivt och klimatanpassat samt bidrar till en god och hälsosam livsmiljö, bättre luftkvalitet och ljudmiljö samt minskad användning av skadliga ämnen.
- Skellefteå ska vara en grön och robust kommun där ekosystemtjänster nyttjas för att tillgodose människors behov, nu och i framtiden. Ekosystemtjänster i den byggda miljön värnas och utvecklas.
- Växthusgasutsläppen ska minska i den takt som krävs för att ligga i linje med Parisavtalets åtagande
- Netto-Noll enligt Science Based Target Initiative definition gällande växthusgasutsläpp ska nås senast år 2030 inom kommunkoncernens verksamhet och som geografisk plats till år 2040.

Mål och nuläge

Skellefteå kommuns miljö- och klimatmål är starkt kopplade till den övergripande visionen om att bidra till missionen "Klimatneutrala städer 2030" och att skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Skellefteå kommun arbetar aktivt med att minska koldioxidutsläppen genom att främja användningen av förnybar energi och energieffektivisering, med målet att alla kommunens verksamheter ska vara fossilfria senast 2030. Skellefteå satsar på

att öka användningen av kollektivtrafik, cykling och gångtrafik, samt att underlätta för elbilar och andra miljövänliga transportalternativ, för att minska transportsektorns klimatpåverkan avsevärt. Skellefteå fokuserar också på att bygga nya och renovera befintliga byggnader så att de blir mer energieffektiva, samt att integrera förnybara energikällor som exempelvis solenergi. Kommunen arbetar även för att minska avfallsmängderna och öka återvinningen, samt för att främja cirkulära affärsmodeller som minskar resursanvändningen. När det gäller att skapa ett gott liv för alla inom planetens gränser satsar kommunen på att skapa hälsosamma och attraktiva livsmiljöer genom gröna områden, ren luft och tillgång till rekreativsmöjligheter. Skellefteå strävar efter att främja social rättvisa och inkludering, vilket innebär att alla invånare ska ha tillgång till utbildning, arbete och bostäder, och att alla får möjlighet att delta i samhället och att deras röster blir hörda. Skellefteå arbetar också för att bevara och stärka den biologiska mångfalden samt att främja hållbar konsumtion och produktion för att minska resursanvändningen och minimera miljöpåverkan från varor och tjänster. Genom dessa mål arbetar Skellefteå kommun aktivt för att bidra till de bredare målen om klimatneutralitet och hållbarhet, vilket i sin tur ska leda till ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Målsättningar och viktigaste gap för en rättvis omställning och andra multipla nyttor

Skellefteå kommuns miljö- och klimatprogram syftar till att säkerställa en rättvis omställning till klimatneutralitet genom en rad målsättningar och åtgärder. Kommunens övergripande mål är att alla verksamheter inom kommunkoncernen ska vara fossilfria senast 2030, och för att uppnå detta har Skellefteå specificerat flera delmål och strategier.

Social inkludering och rättvisa är centrala delar av programmet, där kommunen strävar efter att säkerställa att omställningen inte skapar nya sociala klyftor eller förstärker befintliga. Alla invånare, oavsett socioekonomisk bakgrund, ska ha möjlighet att dra nytta av och delta i den gröna omställningen. Särskilda satsningar görs för att stödja utsatta grupper genom utbildning, arbetsmöjligheter och tillgång till hållbara bostäder och transporter.

Kommunen satsar på att skapa nya gröna jobb och stödja lokala företag i att ställa om till hållbara affärsmodeller, vilket inkluderar investeringar i förnybar energi, energieffektiva byggnader och hållbara transportlösningar, något som i sin tur ska stimulera den lokala ekonomin och skapa nya arbetstillfällen.

För att säkerställa att alla invånare har kunskap om och kan delta i omställningen satsar kommunen på utbildnings- och informationskampanjer, där skolor, företag och allmänheten engageras i utbildningsinsatser kring klimatförändringar och hållbara livsstilar. (Exempelvis genom Artic Center of Energy (ACE), Society Summit och Exploratoriet).

Skellefteå står dock inför utmaningar när det gäller att uppgradera och anpassa befintlig infrastruktur för att möta kraven på hållbar energi och transporter, vilket kräver betydande investeringar i bl.a kollektivtrafik och bostäder.

Att finansiera den omfattande omställningen till klimatneutralitet är en av de största utmaningarna, och kommunen behöver säkerställa tillgång till både offentliga och privata medel för att kunna genomföra nödvändiga investeringar. Skellefteå kommunkoncern har dock goda förutsättningar med en mycket stark ekonomi som grund.

För att nå målen är det även nödvändigt att invånarna anammar mer hållbara livsstilar, vilket kräver effektiva kommunikationsstrategier och incitament för att uppmuntra exempelvis ökad användning av kollektivtrafik, energieffektivisering i hemmet och minskad konsumtion av resurser.

Åtgärderna som beskrivs i miljö- och klimatprogrammet har också flera positiva effekter eller multipla nyttor. Genom att minska luftföroreningar och buller samt främja gröna områden och fysisk aktivitet som cykling och gång, kan kommunen förbättra folkhälsan och livskvaliteten för sina invånare. Åtgärder för att skydda och restaurera naturliga habitat bidrar till att bevara den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster, vilket i sin tur stöder hållbara jordbruks- och skogsbruksmetoder.

Investeringar i förnybar energi och energieffektivitet kan leda till långsiktiga kostnadsbesparingar för både kommunen och dess invånare, samt skapa nya affärsmöjligheter och arbetstillfällen.

Genom att inkludera och engagera alla samhällsgrupper i omställningen främjar kommunen social sammanhållning och stärker den lokala gemenskapen, vilket också kan leda till ökat medborgarengagemang och deltagande i lokala beslut och initiativ.

Skellefteå kommuns miljö- och klimatprogram syftar alltså inte bara till att uppnå klimatneutralitet, utan också till att skapa en rättvis, hälsosam och ekonomiskt livskraftig framtid för alla sina invånare.

Skellefteå kommuns miljö- och klimatprogram syftar alltså inte bara till att uppnå klimatneutralitet, utan också till att skapa en rättvis, hälsosam och ekonomiskt livskraftig framtid för alla sina invånare.

Den totala klimatpåverkan som kartlagts för kommunförvaltningen och bolagens *egna direkta verksamhet* uppgår till 41 000 ton CO₂e, där kommunförvaltningen står för ca. 12 700 CO₂ e. Till detta utsläppen från inköp till verksamheten adderas. Den egna verksamheten står nämligen bara för ca 9 % av de totala utsläppen som Skellefteå kommuns verksamheter ger upphov till.

Beräkningar av växthusgaser utifrån:

Kommunkoncernens verksamhet

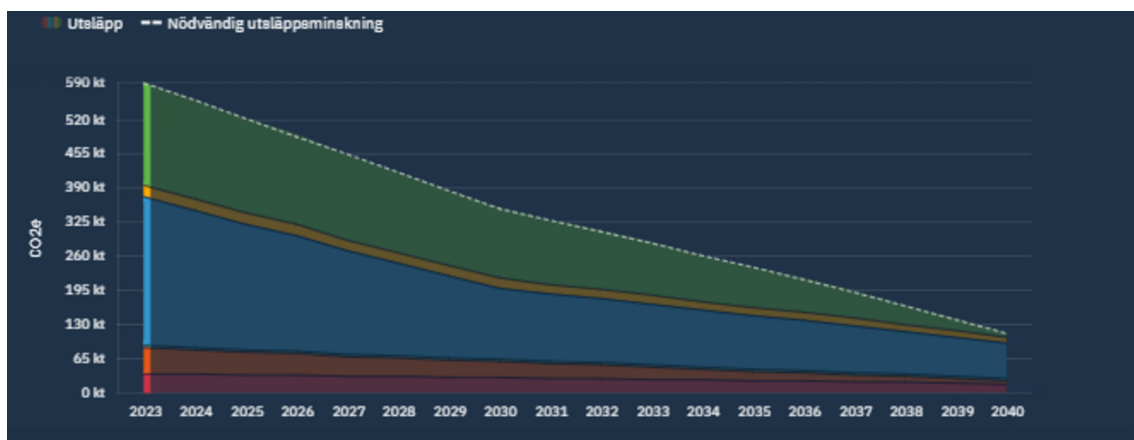
Den totala klimatpåverkan som kartlagts för kommunförvaltningen och bolagens egna direkta verksamhet uppgår till 15 500 ton CO₂e, där kommunförvaltningen står för ca. 12 700 ton CO₂ e. Till detta ska Skellefteå krafts klimatavtryck på ca 30 000 ton CO₂e adderas samt utsläppen från inköp till verksamheten. Den egna verksamheten står nämligen bara för ca 9 % av de totala utsläppen som Skellefteå kommuns verksamheter (ex Skellefteå kraft) ger upphov till. De totala utsläppen från kommunens verksamhet är alltså betydligt större, inköpen (endast kommunförvaltningen) motsvarar ca 125 000 ton Co₂e.

Sammanfattning utsläpp från kommunkoncernens verksamhet:

- Kommunförvaltningens egna verksamhet 12 700 ton Co₂e
- Skellefteå krafts egna verksamhet (Scope 1): 30 000 ton Co₂e
- Skellefteå Kraft indirekta utsläpp tex inköp (Scope 3): 290 000 ton Co₂e
- Övriga kommunbolag egna verksamhet: 2 800 ton Co₂e
- Kommunförvaltningens inköp: 125 000 ton Co₂e

Skellefteå som geografisk plats

Som geografisk plats har behoven av växthusgasutsläppsminskning (2023) identifierats till ca 590 tusen ton CO₂e fördelat på sektorerna transporter, Industri, energi, avfall, jordbruk och arbetsmaskiner. I grafen nedan visas behovet av minskning för de olika sektorerna i Skellefteå som geografisk plats, beräknat från 2023: Industri (blå) 48%, transport (grön) 33 % jordbruk (orange) 8 %, energi (gul) 4 %, avfall 0,6% arbetsmaskiner (röd) 6%. Skellefteå kommun har identifierat målbanan i linje med behoven av minskning för transporter, men kommer under 2025 att arbeta vidare med industrins omställningsscenario och dess kopplade åtgärder.

Figur 2. Graf över Skellefteås CO₂e-utsläpp och nödvändig minskning.

Specificera data för de scope som kommunen arbetar med inom ramen för kommunkoncernens verksamhet

Scope 1

Kommunen och bolagen har bra förutsättningar tack vare att de köper in el från förnybara källor och producerar egen biogas. Gällande drivmedel har Skellefteå buss kommit långt, medan hos kommunförvaltningen finns fortfarande förbättringspotential då andelen diesel fortfarande är hög. Utifrån de delar som kartlagts står även måltider för en stor andel av klimatpåverkan vilket måltidsavdelningen arbetar med.

Bygg och anläggning är den enskilt största kategorin för kommunens direkta klimatpåverkan. Kommunens strategi för minskad påverkan inom detta område är exempelvis framsynta upphandlingsmetoder och samverkan med bygg och fastighetsbransch. Men också ett utforskande kring återbruk av material.

Scope 2

Tack vare att kommunen och bolagen köper in el från förnybara källor, samt har en fjärrvärmemix med hög andel förnybart blir klimatpåverkan från el och uppvärmning relativt låg. Skellefteå kommuns strategi är givetvis att fortsätta använda endast förnyelsebara källor men också arbeta med energieffektivisering enligt antagen Energiplan (2024-02-27)

Scope 3

Skellefteå kommuns strategi för att minska indirekta utsläpp från invånare och verksamheters konsumtion av varor och tjänster, transporter, avfallshantering och liknande områden är integrerade i både Utvecklingsstrategin Skellefteå 2030 och miljö- och klimatprogrammet. beskrivning av dessa strategier sammanfattas under avsnitt 5.2.

5.2 Klimatfärdplan 2030

Med utgångspunkt från nuläget, kommunens övergripande styrning samt kommunens förutsättningar och utmaningar har Skellefteå valt att fokusera på tre områden för att beskriva det mest väsentliga i det långsiktiga miljö och klimatarbetet. Dessa kallar vi för fokusområden och är våra färdvägar i riktning mot målet:

- Livsmiljöer som utvecklas
- Energi som lösning och hållbar mobilitet som norm
- Ansvarsfullt handlande

För att stimulera en snabb utveckling till ett hållbart samhälle i allmänhet och de övergripande målen i synnerhet, har också programmet formulerat etappmål som

riktar de långsiktiga insatserna och åskådliggör dem på kortare sikt. Syftet med etappmålen är att konkretisera kommunkoncernens arbete här och nu.

- Utveckla metoder för säkring av viktiga miljöer
- Använda upphandling för effektivt resursutnyttjande och minskad miljö och klimatpåverkan
- Transportsystem i förändring
- Energi och klimatsmarta byggnader och infrastruktur
- Ökan kommunikation, samverkan och kunskap för ett hållbart samhälle

Figur 3. Översikt över Skellefteås mål, etappmål, fokodområden och utgångspunkt.

Strategiska prioriteringar för klimatarbetet

Skellefteå kommuns övergripande strategiska prioriteringar för arbetet med att nå klimatambitioner och mål fram till 2030 är områdena mobilitet, byggande och industri, det innebär att vi arbetar inom följande portföljer:

- **Cirkulär ekonomi**
För att minimera avfall och öka resurseffektiviteten arbetar Skellefteå, genom Avfallsplanen, på att ta steg uppåt i avfallstrappan. Detta inkluderar åtgärder för att främja återanvändning, reparation och återvinning av varor men den största investeringen i närtid är att utveckla avfallshanteringssystemet genom att underlätta för sortering och återvinning vilket påbörjats 2024. Skellefteå kommun arbetar också aktivt med ökat återbruk och cirkuläritet i bygg och anläggningsbranschen.
- **Hållbara transporter**
En viktig del av strategin för att minska indirekta utsläpp är att främja hållbara

transporter. Skellefteå investerar i utbyggnad av kollektivtrafik, cykelvägar, och gångstråk för att minska beroendet av privatbilism. Kommunen uppmuntrar också användning av elbilar och andra miljövänliga transportmedel genom att installera laddinfrastruktur och erbjuda incitament för köp av elfordon. Utbyggnad av Laddinfrastruktur för tunga fordon har genomförts, utbyggnaden av hamnen för hållbara godstransporter pågår samt en omställning till fossilfri fordonsflotta. Samtidigt som Skellefteå är drivande i omställningen av flyget genom sitt Arctic Aviation Hub (tidigare Elektrifierad luftfart i Skellefteå) och utbyggnad av drönarinfrastruktur.

- **Utfasning av torv**

Skellefteå kraft arbetar med utfasning av torven.

- **Energieffektivitet i byggnader**

Kommunen arbetar för att öka energieffektiviteten i både nya och befintliga byggnader. Detta inkluderar strikta byggnormer för nya byggnader och renoveringsprogram för äldre byggnader.

- **Hållbara upphandlingar**

Skellefteå kommun använder sin köpkraft för att främja hållbarhet genom innovativa och utmanande upphandlingar som uppmuntrar till samverkan med näringslivet för mer hållbara produkter och tjänster.

- **Medborgarengagemang och utbildning**

En central del av strategin är att engagera medborgarna i omställningen genom dialog och deltagande. Skellefteå har i tio års tid byggt sin utvecklingsstrategi på ett brett medborgarengagemang och fortsätter att nyttja och utforska kraften i medskapandet.

- **Partnerskap och samarbete**

För att effektivt minska de indirekta utsläppen arbetar Skellefteå i partnerskap med företag, organisationer och andra kommuner. Genom att dela kunskap och resurser kan kommunen utveckla och implementera effektiva strategier och lösningar. Samarbete med näringslivet är särskilt viktigt för att främja hållbara affärsmodeller och innovation. Skellefteå kommun är aktiv i flera olika nätverk utöver Viable Cities, exempelvis ICC, SNS, Klimatkommunerna.

Skellefteå använder Climate view för ett levande portföljarbete. Den innehåller i skrivande stund ett 70 tal initierade insatser och styrmedel.

Utveckling av former och gemensam förmåga för governance och samverkan

Skellefteå kommun utvecklar och stärker sin förmåga att samarbeta över organisatoriska gränser, både inom kommunkoncernen och med externa aktörer bland annat genom Plattformen Sustainable Skellefteå. Här finns ett

koncerngemensamt kontinuerligt arbetssätt för utökad samverkan i den egna koncernen men också som samlad partner till externa aktörer.

Syftet med Sustainable Skellefteå är främst att öka antalet insatser där kommunkoncernen samarbetar samt att öka den externa finansieringen som möjliggör att vi tar till vara våra lokala förutsättningar för nya affärer och en bidrar till en hållbar samhällsutveckling.

Vi behöver vara många som sluter upp för att omvandla samhället. När politiken, näringslivet, det offentliga, föreningslivet och alla andra agerar tillsammans kan vi skapa den stora förändring som behövs på kort tid. Till stor del handlar det om förståelse för att förändring är möjlig och nödvändig. Men det handlar också och om en levande diskussion om hur den blir så bra som möjligt. Olika idéer och tankar som möts är en tillgång.

Skellefteå kommunkoncern är aktiva partners i nationella och internationella samverkansprojekt, med dedikerade resurser för projektinitiering, resultatspridning och samverkan.

Skellefteå arbetar också med Society Expo SE26 som är ett globalt evenemang där målet är att hitta lösningar på grundläggande utmaningar som mänskligheten står inför. Expon kommer inte vara lösningen på utmaningarna, utan kommer vara en plattform för att visa upp och skapa dialog kring hur man jobbar med dessa. Det gör vi genom att tillsammans med många olika aktörer testa och utveckla idéer, lösningar och verktyg som ger avtryck både här hemma och ute i världen.

Arbete med uppföljning och lärande

Insatserna som sammanfattas i Klimatfärdplanen är en del i den ordinarie verksamheten och följer inarbetade rutiner inom koncernen för hur status följs upp, utifrån statistik i nationella databaser och egna sammanställningar. Metoder för uppföljning av konsumtionsbaserade utsläpp och kolinlagring behöver dock utvecklas.

Skellefteå kommunkoncern delar ofta med sig av erfarenheter och tar del av andras lärdomar via konferenser och seminarium och besök. Arbetet med SE26 är ett viktigt verktyg i arbetet med lärande och spridning.

5.3 Klimatinvesteringsplan 2030

Skellefteå kommun avser att utarbeta en detaljerad Klimatinvesteringsplan, utifrån Climate View som systemstöd. Syftet med investeringsplanen är öka förmågan att prioritera insatser i rätt tid och möjliggöra resursfördelningen som krävs mellan samhällets olika aktörer. Men samtidigt är det av vikt att redan idag använda dagens medel och insatser i linje med beslutad mission och inte endast se insatser

som tillkommande investeringar. För detta göra Skellefteå kommun alltid en Hållbarhetsanalys vid större investeringar. Stor skillnad kan åstadkommas genom att skifta om pågående investeringar och att styra befintlig konsumtion på ett sätt som ökar miljö- och klimatnyttan, till exempel genom att styra investeringar från bensinbilar till elbilar. Helt enkelt att lägga de resurser som finns på "rätt" saker.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kap 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta utvecklingsarbete utgör Rådet för hållbara städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga

regelverk. Med kommunernas identifierade utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt och långsiktigt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2 Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att, utifrån identifierade behov hos kommunerna, fortsatt koordinera, underlätta och skapa en samlad bild av finansiella stöd, uppdrag och satsningar som rör hållbara städer och samhällens utveckling. Syftet med åtagandet är att tillhandahålla ändamålsenlig information om olika finansieringsmöjligheter och stöd. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städernas omställning.

6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska initiativ kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030.

7. Viable Cities åtaganden

Med målet att skapa förutsättningar för ett gott liv för alla inom planetens gränser genomförs det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities i nära samarbete med olika aktörer för att påskynda omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Detta är en central del av Sveriges åtagande att uppnå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet. Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja städernas omställning på nationell, europeisk och global nivå genom att använda missionen som ett verktyg.

Inom ramen för Viable Cities som ett strategiskt innovationsprogram kommer följande att prioriteras:

7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030

Det pågår en allt snabbare mobilisering kring omställningen både lokalt, nationellt och internationellt, där Klimatkontrakt 2030 fungerar som viktigt verktyg. För att effektivisera och skala upp arbetet krävs bättre samordning och kontinuerlig utveckling av kontrakten. Detta inkluderar att bredda, replikera och prioritera åtgärder samt att effektivisera dialogen mellan alla inblandade aktörer.

Viable Cities programkontor har etablerat och utvecklar nu en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige. Syftet är att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt, där myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer utvecklar och skärper sina åtaganden steg för steg. Samtidigt fokuseras det på att implementera och skala upp åtgärder för att påskynda omställningen.

Den förstärkta samordningsfunktionen stödjer aktörerna i att gemensamt stärka sin förmåga att gå från teori till praktisk implementering av klimatåtgärder. Målet är att ta Klimatkontrakt 2030 till nästa nivå både lokalt, nationellt och internationellt.

Funktionen ökar också kunskapen och skapar bättre förutsättningar för kommuner och andra aktörer att dra nytta av och utveckla arbetssätt för att integrera de omfattande policypaketet på EU-nivå, som exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar, på lokal nivå.

7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning

Detta åtagande är kopplat till myndigheternas engagemang, som finns beskrivet i avsnitt 6.1, samt utvecklingsprocesser för systemdemonstratorer och policylab.

Viable Cities avser fortsatt vara en mobiliserande aktör inom smart policyutveckling och regelverk för att stödja städernas klimatomställning. Det innefattar bland annat att ge kommuner bättre överblick över gällande och framtida svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer som är relevanta för klimatomställningen, till exempel policypaketet Fit for 55.

Viable Cities åtagande innefattar också att erbjuda processtöd att förändra regelverk och normer för att praktiskt underlätta klimatomställningen.

7.3 Innovation, implementering och skalning

Viable Cities avser utveckla sin roll som föregångare och intermediär för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för att uppnå missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Detta arbete fokuserar särskilt på gemensamma utvecklingsprocesser för policyutveckling och lärande/innovation, som beskrivs i avsnitt 3.3.

För att underlätta för kommuner att implementera och skala innovation som snabbar på klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd. Detta inkluderar samarbete med andra strategiska innovationsprogram och Impact Innovation-program inom utvecklingen av Klimatkontrakt 2030.

Utifrån samarbetsavtalet som finns med Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer Viable Cities ytterligare utveckla samverkan med såväl städer och

myndigheter inom detta område. Inom digitalisering för klimatomställning kommer arbetet utvecklas vidare med det nyligen inrättade Urban Twin Transition Centre.

Viable Cities samverkar också med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Klimatkommunerna inom initiativet Klimatkonkurrenskraft. Syftet är att påskynda omställningen i riktning mot missionen genom samverkan mellan kommunerna och näringslivet vilket bidrar till att stärka företagens konkurrenskraft.

7.4 Samordnad finansiering

Viable Cities kommer att stödja kommunernas behov av finansiering för klimatomställning och främja samarbete och synergier mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer tillsammans *med städerna* att fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 inom satsningen Klimatneutrala städer 2030 och de sex myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities kommer tillsammans *med myndigheterna* att utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 6.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030 samt som en del i det internationella arbetet med missionen och tillgängliggöra insikter och verktyg för många fler.

7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities är också en aktiv part i det europeiska partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med syster-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Skellefteå kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2024-12-06 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021, den tredje 2022 och den fjärde 2023. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Lorents Burman

Kommunstyrelsens ordförande,
Skellefteå kommun

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Caroline Asserup

tf Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Maria Ohlman

tf Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Skellefteå kommun.

- Skellefteå styrning relaterat till klimatkontraktet finns på: [Styrning och mål - Skellefteå kommun \(skelleftea.se\)](https://www.skelleftea.se/styrning-och-mal-skelleftea-kommun)
- Skellefteå 2030
- Miljö- och klimatprogram
- Energiplan
- Avfallsplan
- Etc.

Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

